Amsterdam, 20 september 2026

Aan de leden van de Tweede Kamer

Betreft: het recht om volwaardig te functioneren zonder digitale identiteit

Geachte mevrouw El Boujdaini,

Als lid van de commissie voor Digitale Zaken, vragen wij graag uw aandacht voor het volgende.

Zoals u weet bereidt de overheid de invoering voor van de Europese Digitale Identiteitswallet (EDI-Wallet), in het kader van de Europese Verordening eIDAS 2.0. Hoewel het gebruik van de EDI-Wallet formeel vrijwillig is, is de kans groot dat mensen die niet wensen deel te nemen in de praktijk tegen nadelen, beperkingen of extra voorwaarden zullen aanlopen. Wij achten dit om meerdere redenen onacceptabel.

Wij verzoeken het Parlement daarom om wetgeving te introduceren die burgers het recht geeft om volwaardig te kunnen functioneren zonder enige verplichting tot het hebben van een digitale identiteit.

Waarom wij ons zorgen maken

De EDI-Wallet zal veel meer gegevens bevatten of ontsluiten dan de huidige DigiD. Denk aan: biometrische identificatiegegevens, genetische data, rijbewijs, diploma's en certificaten, beroepskwalificaties, arbeidsverleden, banksaldo, inkomens- en werkgeversverklaringen, belastinggegevens, pensioenen en uitkeringen, medische gegevens, vaccinaties, reisdocumenten, abonnementen, bezittingen, contractuele relaties, enzovoort. Het is niet overdreven te stellen dat er met de EDI-Wallet een digitale versie ontstaat van iedere burger. Dit brengt ons inziens grote risico's met zich mee voor de privacy en vrijheid van burgers.

Dit is temeer het geval daar ook private partijen EDI-Wallets mogen gaan aanbieden. Zeker is dat grote (Amerikaanse) partijen als Google en Apple op deze markt zullen inspringen. Dat betekent dat een grote hoeveelheid persoonlijke data van Nederlandse burgers in handen kan komen van deze partijen, en daarmee van buitenlandse overheidsinstanties, om van het gevaar van hacken nog maar te zwijgen. De garantie die de EU geeft dat de gegevens in de Wallet versleuteld zullen zijn en alleen toegankelijk voor de gebruiker, is volgens ons niet hard te maken.

Daarnaast is het aannemelijk dat de Wallet, nadat hij is ingevoerd, voor steeds meer doeleinden zal worden ingezet. Burgers zullen door steeds meer 'poortjes' moeten gaan die voorheen niet bestonden. Dit is bij het BSN-nummer ook gebeurd. De overheid kan van particuliere partijen gaan eisen dat ze met behulp van de Wallet overheidsmaatregelen gaan handhaven, zoals in coronatijd is gebeurd. Het gevolg zal zijn een maatschappij die steeds meer draait om digitale controle, waarbij de menselijke maat, die toch al onder druk staat, nog verder naar de achtergrond zal worden verdrongen. Dit is een ontwikkeling die we niet zouden moeten willen.

Het argument dat wordt gegeven voor invoering van de digitale identiteit/EDI-Wallet, naast vermeende commerciële voordelen, is in essentie een ‘efficiëntere’ overheid. Volgens ons is de kans levensgroot dat het omgekeerde het geval zal zijn en dat de uitwisseling van data tussen de officiële dataverstrekkers, burgers en externe partijen tot Kafkaeske toestanden zal leiden. Op dit moment loopt de introductie van de Wallet al vertraging op omdat de EU de standaarden nog niet heeft weten af te ronden. Diverse instanties, zoals het Adviescollege ICT-Toetsing en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), hebben scherpe kritiek geuit op de opzet van de EDI-Wallet. Dit is naar onze mening des te meer reden om te voorkomen dat de EDI-Wallet en de daarbij behorende digitale identiteit de samenleving zal gaan overheersen.

Ons verzoek aan het Parlement

Gezien deze risico’s, en in het licht van de zorgelijke trend naar steeds meer digitale controle, achten wij het van groot belang dat in de Nederlandse wet extra bescherming komt tegen het gevaar van discriminatie van mensen die geen digitale identiteit wensen aan te nemen.

Met dit doel hebben wij een Verklaring opgesteld, waarin ‘Het recht op leven zonder digitale identiteit’ is vastgelegd. De kern van deze verklaring is eenvoudig: eenieder moet de mogelijkheid houden om zich te identificeren zonder digitale identiteit, en zonder beperkingen of nadelen toegang houden tot alle publieke en private diensten. De volledige tekst van de Verklaring vindt u in de bijlage.

Wij hopen dat de Commissie Digitale Zaken danwel uw partij onze boodschap ter harte wil nemen en bereid bent deze beginselen te vertalen in duidelijke wettelijke waarborgen. Wij vernemen graag uw reactie.

Namens de initiatiefnemers:

Karel Beckman

Nieuwendammerdijk 499
1023BP Amsterdam
beckmankarel@protonmail.com
tel 06-36193347

nee-tegen-edi-wallet.nl

zonderdigitaleidentiteit.petities.nl

Initiatiefnemers

Vincent Adolfse, fotograaf
Karel Beckman, journalist
Maartje van den Berg, burgerjournalist
Erik Esmeijer, econometrist en AI-expert
Wesley Feijth, ondernemer
Maarten Fornerod, celbioloog
Elze van Hamelen, auteur
Ronald Meester, wiskundige
Ad Nuis, fotograaf en journalist
Evelien Peters, internist-endocrinoloog
Frank Stadermann, oud-advocaat
Pieter Stuurman, auteur
Jacob van der Veer, jurist